

Иске Шәйморза авылы

РЕШЕНИЕ

КАРАР

2022нче елның 25 августы

№20/1

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында Нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законнар, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында " 2004 елның 28 июлдәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Иске Шәйморза авыл җирлеге Уставы нигезендә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында" .
2. Үз көчен югалткан дип тану: «Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советының 25.10.2019 ел, № 52/»Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында Нигезләмә хакында " карары;

«Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 29.05.2020 №58/3 Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы” карары

3. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгарырга, шулай ук Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының рәсми сайтында авыл җирлеге бүлегендә урнаштырырга.

Татарстан Республикасы Чүпрәле
Муниципаль районы Иске Шәйморза
авыл җирлеге башлыгы:

И.Д. Мөхитова
И.Д. Мөхитова

Кушымта
Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль
районы Иске Шәйморза авыл
жирлеге Советы карары
буенча 25.08.2022 № 20/1

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы депутаты статусы турындагы Эше

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы депутаты хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат тарафыннан үз вәкаләтләрән гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрне билгели.

1 Статья . Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы депутаты статусы (алга таба – депутат) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Иске Шәйморза авыл жирлеге Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Жирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыралар.

Статья 2. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очрактан тыш, яңа чакырылыш Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы эшли башлаган көннән башлана һәм туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Иске Шәйморза авыл жирлеге Уставы белән билгеләнә.

3 Статья. Депутат вәкаләтләрән вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләге белән отставкалар;
- 3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яисә чикләнгән эшчән дип тану;

- 4) суд тарафыннан хэбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип игълан итү;
- 5) ана карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;
- 6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;
- 7) Россия Федерациясе гражданлығын йә чит ил гражданлығын-Россия Федерациясенен халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданын туктату, алар нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, чит ил гражданлығы (ярдәмгә алу) яисә чит ил гражданы яисә чит ил гражданы территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ булырга хокукы, әгәр Россия Федерациясенен халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокукы булса, Россия Федерациясенен халыкара шартнамәсе белән башкача каралмаган булса, Россия Федерациясенен халыкара шартнамәсе нигезендә;
- 8) сайлаучылар фикере;
- 9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;
- 10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә жибәрү;
- 11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә үтәмәгән очракта.;
- 12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда; 13) муниципаль район составында аның жирлек башлығы, жирлекнең вәкиллекле органы депутаты буларак вәкаләтләрен туктату.».

2. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеген Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез салынганнан соң 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә.

3. Татарстан Республикасының югары вазыйфаи заты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәҗәгать иткән очракта, вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылу өчен нигез барлыкка килгән көн-Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеген Советына әлегә гариза кергән көн.

4 Статья. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутат аның Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеген Советы депутаты шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документы булып торучы таныклығына, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дэвамьнда куллана торган күкрәк билгесенә ия.

2. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвирламасы Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеген Советы тарафыннан раслана.

5 Статья. Депутат үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат эшчәнлеген бушатылмаган нигездә башкара, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара, моннан тыш, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Иске Шәйморза авыл жирлеген Уставы белән билгеләнгән очраклардан тыш.

6 статья. Депутат эшчәнлеге формалары

1. Депутат эшчәнлегенең формалары булып тора:

а) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы утырышларында катнашу;

б) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы каравына Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы карарлары проектларын кертү;

г) депутат таләбе кертү; д) депутат мөрәҗәгатә юнәлешә; е) дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына, иҗтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфай затларына тәкъдимнәр кертү;

ж) тиешле вазыйфай затларга гражданнар хокукларын бозуны кичекмәстән кисәтү буенча чаралар күрүне таләп итеп мөрәҗәгать итү;

з) сайлаучылар белән эшләү;

и) депутат берләшмәләре, фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;

к) территорияль иҗтимагый үзидарә оешмаларында катнашу.

2. Депутат эшчәнлеге шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Иске Шәйморза авыл җирлеге Уставында, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы Регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

7 Статья. Депутатның Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы утырышларында катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы утырышларында шәхсән катнаша.

2. Депутат үз вакытында Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге советы утырышларын үткөрү вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында хәбәр итә, шулай ук Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы Регламенты нигезендә элекке мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны ала.

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы утырышында катнашу мөмкин булмаса, депутат бу хакта алдан ук Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы Рәисенә хәбәр итә.

3. Депутат хокуклы:

1) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советында комиссиядә һәм тиешле вазыйфаларга сайланырга һәм сайланырга;

2) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы тарафыннан карау өчен сораулар тәкъдим итәргә.;

3) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы тарафыннан төзелә торган органнарны һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы тарафыннан сайланучы

(билгеләнеп куела, килештерелә) вазыйфай затлар кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча фикер белдерергә;

4) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советының хокукый актлары проектларын хокукый чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертергә;

5) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советының көн тәртибе, фикер алышына торган мәсьәләләрне карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр, карарлар проектларына һәм башка актларга төзәтмәләр кертергә;

6) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы утырышында Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы утырышында Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советына хисап бирүче теләсә кайсы органның яисә вазыйфай затның чираттан тыш хисабын яисә мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы утырышларында, аның фикеренчә, иҗтимагый әһәмияткә ия булган гражданныр мөрәҗәгатьләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы утырышлары беркетмәләренә эчтәлегә белән танышырга.

4. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы утырышында депутат тарафыннан әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәртмәләр Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Иске Шәйморза авыл жирлеге Советының тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 Статья. Депутатның Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы.

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы һәм аның комиссияләренә үз компетенциясе кысаларында бирелгән йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы яисә аның комиссияләре кушуы буенча депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы карарларының үтәлешен тикшерүдә катнаша, оештыру-хокукый формаларына һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, муниципаль берәмлек чикләрендәге оешмалар тарафыннан билгеләнә.

3. Йөкләмәне үтәү нәтижеләре турында депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Иске Шәйморза авыл жирлеге Советына яки аның комиссиясенә хәбәр итә.

10 Статья. Депутат таләбе

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы утырышларында депутат таләбе белән җирле үзидарә органнарына, җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы тарафыннан төзелә яки сайлана торган башка органнар җитәкчеләренә, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Иске Шәйморза авыл җирлеге территориясендә урнашкан муниципаль предприятие һәм учреждениеләр җитәкчеләренә үз компетенцияләренә керә торган мәсьәләләр буенча мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе-депутат мөрәҗәгате, ул Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы карары буенча депутат таләбе дип таныла. Депутат таләбе турында тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы утырышында Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә игълан ителә.

3. Җирле үзидарә органы, вазыйфаи зат, депутат таләбе җибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесе аңа язма рәвештә җавап бирергә тиеш. Җавап орган җитәкчесе, вазыйфаи зат, депутат таләбе җибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесе яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Гарызнамәнең инициаторы гарызнамәдә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнаша ала. Гарызнамәнең инициаторына аларны карау көне турында алдан, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы Җирле үзидарә органына, җирле үзидарә органының вазыйфаи затына, муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесенә депутат таләбе буенча кабул ителгән карарның үтәләше турында язма җавап бирүне йөкләргә хокуклы.

11 Статья. Депутат мөрәҗәгате

1. Депутат мөрәҗәгате дип депутатның Дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение җитәкчеләренә, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан оештыру-хокукый формаларына һәм иҗтимагый берләшмәләргә, аларның компетенциясенә керүче мәсьәләләр буенча, депутат эшчәнлегә белән бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язмача мөрәҗәгате санала.

2. Депутат мөрәҗәгате депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә җибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнарының, җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, оешмалар, аларның оештыру-хокукый формасына һәм иҗтимагый берләшмәләр

тарафыннан депутат мөрәжәгатьләрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә җавап мөрәжәгатьтә куелган сорауларның асылы буенча булырга һәм мөрәжәгать җибәрелгән вазыйфаи зат тарафыннан яисә вәкаләтле зат тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

12 Статья. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятие, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәжәгатьләрен карый, гражданнарны кабул итә, дәүләт хакимиятенә тиешле органнарына, җирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук сайлаучыларны айга кимендә бер тапкыр кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга үз эшчәнлекләре турында алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакуләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәмин итү буенча чаралар күрә:

алардан кәргән тәкъдимнәрне, шикаятьләренә карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләренә дәрәс хәл итүгә ярдәм итә;

гражданнарны кабул итә;

жәмәгатьчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәймөрсә авыл җирлегә башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды территорияләрендә үткәрелә.

Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенә җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

13. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәймөрсә авыл җирлегә Советы депутаты депутат фракциясе яки уртак эшчәнлек һәм карала торган мәсьәләләр буенча позицияне белдерү өчен төзелә торган төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзү, теркәү һәм аларның эшчәнлегә тәртибе Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәймөрсә авыл җирлегә Советы Регламенты белән билгеләнә.

14 Статья. Депутатның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәэмин итә торган бөтен хокукка ия.

2. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советы депутатның сайлау округында, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советында эше, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл җирлеге Советының, аның органнарының карарларын һәм күрсәтмәләрен үтәү турында депутатның хәбәрән тыңларга хокуклы.

3. Җирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка җирле үзидарә органнары эшчәнлеге, икътисади һәм социаль үсеш программаларын үтәүнең барышы, депутатның тәнкыйди кисәтүләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында мәгълүмат бирәләр, депутат тарафыннан законнарны, муниципаль берәмлекләренә вәкиллеке органнары эш тәҗрибәсен, жәмәгәтчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

15 Статья. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул итүгә хокукы

Депутат үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Иске Шәйморза авыл җирлеге территориясендә җирле үзидарә органнарының, предприятие, оешмаларның, муниципаль милек рәвешендәге учреждениеләренә вазыйфаи затларын чираттан тыш кабул итү хокукыннан файдалана.

16. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

Депутат җирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан депутат эшчәнлеге белән бәйле, закон тарафыннан сакланмый торган яшерен мәсьәләләре буенча мәгълүмат алу хокукына ия.

17 Статья. Депутат бурычлары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, шәһәр уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә;

2) гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәэмин итү;

3) даими, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү;

4) гражданның, оешмаларның, аларның оештыру-хокукый формасына, иҗтимагый берләшмәләргә, дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына бәйсез

рәвештә мөрәжәгатьләрен үз вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елга бер тапкырдан да ким булмаган санда хисап тотарга.;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләренә үтәргә;

7) «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәргә;

8) әхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;

9) дәүләт һәм закон тарафыннан саклана торган башка серләренә сакларга, шулай ук гражданнарның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы, депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләренә таратырга.;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча үзләренең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә үз хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, шәһәр Уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка бурычларны башкара.

18. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутат хокуклы түгел:

1) эшмәкәрлек эшчәнлегенә белән шәхсэн яки ышанычлы затлар аша шөгыйльләнергә;

2), түбәндәге очраклардан тыш, коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга:

а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез Идарәдә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында катнашу (конференция);

б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия идарәсендә, һөнәр берлеге органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында катнашу (конференция), Татарстан Республикасы Президентына Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән тәртиптә алдан хәбәр итүдән тыш) катнашу;

в) муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр Советы Ассоциациясенә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләренә, шулай ук аларның идарә органнарында тәкъдим итү;

г) муниципаль берәмлек исеменнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлекнең идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә, гамәлгә куючы (акционер)булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) мәнфәгатьләрен муниципаль берәмлек исеменнән гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталында өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен;

д) федераль законнарда каралган башка очраklar;

3) башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә, мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит ил дөүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләрен башкаручы Депутат граждан административ яки жинаять эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллеке очраklarыннан тыш) буларак яки административ хокук бозу турында эш буенча катнаша алмый.

19 Статья. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын, шул исәптән әхлак нормаларын да катгый үтәргә тиеш:

1) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлегә Советы утырышларында билгеләнгән тәртипне һәм регламентны үтәргә.;

2) депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә үз көченә керә торган башка депутатларга, вазыйфай затларга һәм гражданнырга карата түземлек һәм хөрмәт күрсәтү, ихтирамсызлык күрсәтү, ихтирамсызлык белдерү;

3) депутат эшчәнлегә белән бәйле булмаган максатларда, әгәр бу мәгълүматлар Дөүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкит итсә, депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны таратырга һәм кулланмаса.;

4) жирле үзидарэ органнары эшендэ катнашудан тыелырга һәм жирле үзидарэ органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә шәхсэн яки аның якыннарына кагылышлы мәсьәләләренә хәл иткәндә депутат статусыннан файдаланмаса;

5) депутат вазыйфаларының объектив башкарылуында шик уята алырлык гамәлләр, гаризалардан, гамәлләрдән тыелырга, шулай ук аның абруена яисә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы абруена зыян китерә торган конфликтлы ситуацияләрдән качарга;

6) мәнфәгатьләр конфликтна китерә яки китерә ала торган вазыйфаларны башкарганда шәхси кызыксынучанлык туганда, бу хакта Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советына, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы карары белән расланган тәртиптә хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга юнәлтелгән карарларын үтәргә.;

7) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы тарафыннан билгеләнгән ачык чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы кушуы буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

20 Статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре гамәлдәге законнар, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Уставы, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советының муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларының гарантияләре, аларны жинаять яки административ жаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук торак һәм (яки) хезмәт урынын, аларның багажын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларын, алар тарафыннан кулланыла торган элементә чараларын исәпкә алганда, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция өчен һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре вакыты чыккач та, жинаять яки административ жаваплылыкка тартыла алмый. Элеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки Федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.